

BÜTÜN
ÖYKÜLERİ

YUSUF ATILGAN

10. BASKI

YUSUF ATILGAN
BÜTÜN
ÖYKÜLERİ

Can Modern

Bütün Öyküleri, Yusuf Atılgan

© 2017, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

“Bodur Minareden Öte”:

1. basım: a Dergisi Yayınları, 1960

2. basım: Karacan Yayınları, 1981

3. basım (*Eylemci* adıyla; “Eylemci” ve “Ağaç” adlı iki yeni öyküyle birlikte):
Simavi Yayınları, 1992

“Ekmek Elden Süt Memeden”:

1. basım: Cem Yayınları, 1981

2. basım: Yapı Kredi Yayınları, 1992

“Bodur Minareden Öte” ve “Ekmek Elden Süt Memeden” bir arada, *Bütün Öyküleri* adıyla 1. basım: Yapı Kredi Yayınları, 2000

Can Yayınları'nda 1. basım: 2017

10. basım: Ocak 2025, İstanbul

Bu kitabın 10. baskısı 2 000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Abdullah Ezik

Editör: Faruk Duman

Düzelti: Mert Tokur

Mizanpaj: Atahan Sıralar

Sanat yönetmeni ve kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Baskı ve cilt: Yıldız Mücellit Matbaacılık ve Yayıncılık San. Tic. A.Ş.

Maltepe Mah., Gümüşsuyu Cad., Dalgıç Çarşısı, No:3/4

Zeytinburnu/İstanbul, Tel: (212) 613 17 33 Fax: (212) 5013117

Sertifika No: 46025

ISBN 978-975-07-6523-0

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza Giz, No: 9/25, Sarıyer/İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

YUSUF ATILGAN
BÜTÜN
ÖYKÜLERİ

ÖYKÜ

♥can

Yusuf Atılgan'ın Can Yayınları'ndaki diğerk kitapları:

Anayurt Oteli, 2017

Aylak Adam, 2017

Canistan, 2017

Ekmek Elden Süt Memeden, 2017

Siz Rahat Yaşayınız Diye, 2018

YUSUF ATILGAN, 1921'de Manisa'da doğdu. Manisa Ortaokulu'nu 1936'da, Balıkesir Lisesi'ni 1939'da, ikinci sınıftan sonrasını askerî öğrenci olarak sürdürdüğü İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü de 1944'te tamamladı. Akşehir Maltepe Askerî Lisesi'nde bir yıl edebiyat öğretmenliği yaptı. 1946'da Manisa'nın Hacırâhmanlı köyüne yerleşerek burada çiftçilik yapmaya başladı. 70'li yılların sonlarına doğru İstanbul'a döndü, Milliyet, Can gibi yayınevlerinde çevirmenlik, editörlük yaptı. Yusuf Atılgan, *Tercüman* gazetesinin 1955'te düzenlediği öykü yarışmasında "Evdeki" öyküsüyle birincilik (Nevzat Çorum adıyla katılmıştır), "Kümesin Ötesi" öyküsüyle de (Ziya Atılgan adıyla) dokuzunculuk kazandı. Yunus Nadi Roman Armağanı'na değer görülen ilk romanı *Aylak Adam*'ı 1959'da, ilk öykü kitabı *Bodur Minareden Öte'yi* 1960'ta yayımladı. İkinci romanı *Anayurt Oteli*, 1973'te basıldı. Edebiyatımızın çağdaş klasiklerinden biri sayılan Yusuf Atılgan'ın bütün öyküleri *Eylemci* adıyla 1992'de yeniden basıldı. Tek çocuk kitabı *Ekmek Elden Süt Memeden* ise 1981'de çocuk okurlara ulaştı. Yusuf Atılgan, *Canistan* adlı romanını çalıştığı sırada, 1989'da İstanbul'da öldü.

İçindekiler

BODUR MİNAREDEN ÖTE

KASABADAN

Evdeki	15
Saatların Tıkırtısı	20

KÖYDEN

Tutku	27
Kümesin Ötesi	40
Dedikodu	44
Yük	60

KENTTEN

Yaşanmaz	67
Atılmış	71
Çıkmayan	74
Bodur Minarenden Öte	81

EYLEMCİ

Ağaç	97
Eylemci	104

EKMEK ELDEN SÜT MEMEDEN

Korkut'a Masal	113
Ceren'e Masal	135

BODUR MİNAREDEN ÖTE

KASABADAN

Evdeki

Bugün karşı arsaya yığılı kalasları kaldırdılar. Kocaman kamyonlar onca kalası iki saat içinde aldı gitti. Hiç ayrılmadım pencereden. Annem bir iki kere “Ne oturuyorsun, ortalık süpürülecek” dedi: aldırmadım. On yıl önceki arsayı düşündüm durdum. Okul dönüşü bu pencereden top oynayan çocuklara bakardım. “Kız, koca mı arıyorsun orada?” derdi annem, utanırdım. On yıl önce annemi de severdim. Hem böyle kasabanın insanlarından korkmazdım. Ben de onlar gibiydim. Erkeklerin yanında uslu uslu oturur, kadınların dedikodusunu dinlerdim. Okulu bitirdiğim yıl karşıya kalasları yığdılar. Arsa sesini yitirdi. Pencereden hep o kalasları gördüm yıllarca. Kışın üstlerine kar yağdı, yazın güneşte esmer esmer yandılar. Bugün kaldırdılar onları. Şimdi içimde bir umut var. Top oynamaya gelecek çocukları bekliyorum.

Annem aşağıdan “Yemek hazır” diye bağırdı.

— Acıkmadım daha. Bekleme sen, ye! dedim.

Sokağa bakıyorum. Tek tük geçenler var. Çoğu kadın. Yüzleri asık, adımları sert. Bir yerden kavgadan geliyorlar, ya da bir yere kavgaya gidiyorlar sanırsın... Köş köş yürüyorlar. Hepsi de kendine güvenen kişiler, belli. Kusur bağışlayacak göz yok bunlarda. Büzülüyorum; içimi bir korku kaplıyor. Şu tokmak gibi herif bizim sokak-

ta oturan kasap değil mi? Öğle yemeğine geliyor olmalı. Kime bırakmış dükkânı? Yetişkin çırakları vardır. Ceketini yamalı bir adama kemikli yerinden yarım kilo eti onlar yutturur şimdi. Bu adam namaz kılar mı acaba?

Bir kadın geçiyor. Tanırım onu, evleri bize yakın. Kocasını bir bankada çalıştırmış. Kıpkırmızı boyanmış. Neler söylüyorlar onun için komşu kadınlar, ne kötü şeyler. İnanmıyorum onlara. Hep birini çekiştirirler. Gözleri ışıltılar anlatırken. Onların yanındayken kalkıp gitmekten korkarım. Gider gitmez beni çekiştirecekler sanırım. İnanmıyorum onlara ama bu kadını da sevmiyorum. Çok konuşur. Ara sıra bize gelir. 'Bizimki' dediği kocasını anlatırken, bir bakışı vardır bana, evlenmedin diye eğlenir gibi, acır gibi bir bakış, sinirlendirir beni. Gene de bir şey demem; anlamamış gibi dururum. O boyuna konuşur. Müdürlere gitmişler geçende. "Bir kızları var kardeş, bu kadar da olur mu? Neredeyse kucağına oturacak bizimkinin..." O kıza da acırım ben, şu kadına da, kendime de. Neden bu daracık kasabadayız biz? Yoksa bütün dünya böyle mi? Kitapların dediği yalan mı?

Kapı açıldı. Baktım annem. Canım sıkıldı. Ne işi var burada? Yanımda olmadı mı serinkanlı düşünüyorum; acıyorum ona. Yaşlı kadın, onun dünyası da bir türlü diyorum. Yanıma geldi mi tepem atıyor. Ayıpmış, umurumda değil. Sedire oturdu.

— Yarın Fatmahanımlar gelecekmış seni görmeğe, dedi.

— Yarın evde yokum ben.

— Nereye gideceksin?

— Hiç, ama yokum evde. Çıkmam. Kaç kere söyledim sana, evlenmek istemiyorum ben.

— Elalem ne diyor biliyor musun? Eksiği var onun, diyor.

— Ne derlerse desinler. İstemiyorum. Kaçınıcı bu?

Üstüme varma benim. Kaçarım yoksa. Satarım babamdan kalan bağı, tarlayı; alır başımı kaçarım.

Gözleri büyüdü. Kalktı, kapıyı çarptı gitti. Dışardan sesini duyuyorum. Rezil etmişim onu ele güne. Herkes kendini düşünüyor. İleniyor bana, sesinden belli ağlıyor da. Ben de ağlamak istiyorum.

Kiminle evleneceğim bu kasabada? Kim anlatıyordu geçende, “İçip içip gecenin bir vakti gelir eve. Ayağını önüme uzatır. ‘Çıkar şunları’ der. Leş gibi kokar ayakları.” İçim bulanıyor. Nasıl yatılır böyle bir adamla?

Sokak kapısı açılıp kapandı. Eğildim baktım annem. Kimbilir hangi kocakarıya gidiyor? Yakınacak benden, içini dökecek, rahatlayacak. Bense hep burada kalacağım, kendi kendimle. İnsan kendine acır mı? Ben acıyorum.

Kalktım aşağı indim. Ayakyoluna girdim. Çıkınca mutfakta ellerimi sabunladım. Yemek dolabında taze baklayla pilâv var. Bir tabak da yoğurt. Yoğurtla pilâv yedim biraz. Pilâv soğumuş. Olsun, soğuşunu severim ben. Sonra gene odama çıktım. Şimdi dahi iyiceyim. Dolaptan bir kitap aldım. Sedire uzandım. İlk yaprakta dayımın adı yazılı. Çoğu onun bu kitapların, bana verdi. İki yıl İngiltere’de okumuş. Bana İngilizce öğretirdi. Severdi beni. “Kız, erkek olsaydın seni oraya yollardım” derdi. Babamı hiç bilmiyorum. Dayım da liseyi bitirdiğim yıl öldü. Zaten her şey o yıl olmadı mı? Kalaslar bile o yıl geldi arsaya.

Nice sonra kapı çalındı. Kitabı kapayıp kalktım. Ayaklarım uyuşmuş. Annem anahtarı mı unuttu acaba? Basamaklardan ağır ağır indim. Necati mi yoksa? Ara sıra gelir, İngilizce ödevlerini yaptırır. Kapıyı açtım. Oymuş. Düm-düz taramış saçlarını. Sarı yüzünde hep o ergenlikler.

— Nasılsın abla? dedi.

— İyiyim. Girsene.

Girdi. Kapıyı kapadım.

— Halam nerede? diye sordu.

— Bilmem. Komşuya geçmiştir.

Bu gece eve gitmese suç işlediğine kanıt olacak bu. Sokağına döndü. Evi solda, ileride. Işıksız. İnsanlar geçiyor önünden, her geceki gibi. Oysa başka olaylar bekliyordu. Kapının önünde durdu. Pencerelerde ışık olsa. Kimsesi yok. "Sıkıştık mı yalnızlığımız daha koyulaşıyor." İçeri girer girmez kapıyı kilitledi. Gitti odasındaki ışığı yaktı. Yatacak köşede, bıraktığı gibi. Her şey yerli yerinde. Tozlar, tabandaki çamur parçaları.

Yusuf Atılgan, ilköğrenlik yıllarında yazdığı öyküleriyle *Tercüman* gazetesinin açtığı yarışmada ödül kazanmış, daha sonra öykülerini edebiyat dergilerinde yayımlamıştı. Tek öykü kitabı *Bodur Mineden Öte*'yi 1960'ta çıkardı. Yazarın bütün öyküleri ilk kez 1992'de *Eylemci* adıyla basıldı, *Bütün Öyküleri* adını taşıyan ve *Ekmek Elden Süt Memeden*'deki çocuk öykülerini de kapsayan bu kitapsa 2000'de yayımlandı. Edebiyatımızın bu büyük yazarının öyküleri okura romanlarının atmosferi ve coğrafyası hakkında ipuçları verecektir.

#bunaltı #ıssızlık #aylak #yalnızlık #kaçış #yabancılaşma #varoluş

